

20.11 RAPPORT STUDIEDEPUTATE – DRAAGWYDTE VAN DIE BEGRIP “AANBEVELING” (Artt 85, 192)

- A. Ds PW Kurpershoek lewer die Rapport.
- B. **Besluit:** Die Rapport word verwys na Beswaarskrifkommissie 2.
- C. Oudl AT van der Wetering rapporteer namens die Beswaarskrifkommissie 2.

D. RAPPORT

1. Opdrag (Acta, 2006:404, 4.2)

Die Sinode wys Studiedeputate aan om hierdie onduidelikheid op te klaar – onder meer oor die draagwydte begrip “aanbeveling” – en om die volgende Sinode hieroor te adviseer.

Besluit: Kennis geneem.

2. Sake waarvan die Sinode moet kennis neem

2.1 Agtergrond van saak

- 2.1.1 Tydens Sinode 1967 (Acta, 1967:585-586, 197) dien twee Beskrywingspunte wat duidelikheid vra oor die hele saak van eiewillige neerlegging van die amp (bedanking) en watter weg gevolg behoort te word wanneer ’n persoon wat eiewillig die amp neergelê het, aansoek doen om beroepbaarstelling. Studiedeputate word aangewys om die volgende Sinode hieroor te adviseer.
- 2.1.2 Tydens Sinode 1970 (Acta, 1970:430-431) dien die Rapport van die Studiedeputate, maar daar word besluit om die hele aangeleentheid weer na Studiedeputate te verwys.
- 2.1.3 Tydens Sinode 1973 (Acta, 1973:316-318) dien die Studiedeputate se Rapport. Die Rapport se duidelike definiëring van wat met eiewillige ampsneerlegging bedoel word (3.2.1) word aanvaar. Die voorgestelde prosedure vir die beroepbaarstelling van ’n persoon wat vroeër die amp eiewillig neergelê het (3.2.2), word na wysiging en aanvulling as volg aanvaar:
 - 3.2.2.3 *Eiewillige neerlê van die amp is ’n ontduiking van die oordeel van die kerke, soos bepaal in KO, artt 12 en 79. Daarom moet ’n persoon wat hom hieraan skuldig gemaak het, eers die oordeel en aanbeveling van die kerk waar hy lidmaat is, verkry, voordat hy by die Kerk en Klassis waar hy uit die amp is, aansoek doen vir ’n aanbeveling waarna hy hom wend tot die Partikuliere Sinode (in wie se ressort laasgenoemde Kerk en Klassis ressorteer) met die aansoek om beroepbaarstelling (vgl Sinode 1970:127, 128, art 122).*
 - 3.2.2.4 *’n Persoon wat sy predikantsamp eiewillig neergelê het, moet ooreenkomstig KO, art 4 aansoek doen om beroepbaar gestel te word. Die prosedure genoem in 3.2.2.3 geld ook van predikante wat onder KO, artt 12 of 79 uit die amp is (die besluit van Sinode 1958:134, art 68, punt 8.a. word herroep).*
 - 3.2.2.5 *Berou alleen kan nie genoegsame grond wees om weer beroepbaar gestel te word nie. By ’n oorweging van ’n aansoek om beroepbaarstelling sal beslis moet word of die persoon weer met stigting in die kerk sal kan dien, en of hy die gawes van roepingstrou, selfverloëning en volharding beskik (vgl ook die gawes genoem in die Teologiese Skool-boekie, 1968:28, 29). Indringende ondersoek moet ook ingestel word na die beweegredes tot die aansoek.*
- 2.1.4 Tydens Sinode 1997 (Acta, 1997:559-562) dien ’n Beswaarskrif teen 3.2.2.4 van die besluit van Sinode 1973 en spesifiek teen die sin: *Die prosedure genoem in 3.2.2.3 geld ook van predikante wat onder KO, artt 12 of 79 uit die amp is. Aan die versoek dat die sin geskrap word, word nie gevolg gegee nie. Aan die versoek dat toelating tot*

die diens van die Woord na afsetting kragtens KO, art 79 *de novo* en op sigself bestudeer word, word wel gevolg gegee, spesifiek op die volgende wyse:

Hierdie baie belangrike en sensitiewe saak van studie is in terme van KO, art 30 (in lyn met die begrip “gedeë Skrifstudie” in beswaargrond 2) ’n saak vir die Mindere vergaderings wat die saak langs die kerklike weg kan hanteer.

2.1.5 Tydens Sinode 2006 (Acta, 2006:402-406) slaag ’n beswaarskrif teen 3.2.2.3 van die besluit van Sinode 1973. Spesifiek word beredeneer dat die draagwydte van die woord *aanbeveling* in die sinsnede ... *voordat hy by die Kerk en Klassis waar hy uit die amp is, aansoek doen vir ’n aanbeveling* (3.2.2.3 van die besluit van Sinode 1973) vaag en verwarrend blyk te wees. Op grond van die Beswaarskrif wat slaag wys Sinode 2006 Studiedeputate aan met opdrag soos in 1.

2.2 *Die kern van die probleem*

2.2.1 Die kernsaak is die vraag wat bedoel word met die begrip *aanbeveling* wat gegee moet word deur die Kerk en Klassis waar ’n persoon uit die amp is – wanneer sodanige persoon aansoek doen om beroepbaarstelling.

2.2.2 Wanneer gepraat word van ’n persoon wat uit die amp is, moet egter in gedagte gehou word dat ’n predikant op een van drie maniere uit die amp kan gaan:

(i) Hy kan sy amp **met die nodige bewilliging** volgens KO, art 12 neerlê om na **’n ander staat van die lewe oor te gaan**.

(ii) Hy kan kragtens KO, artt 79/80 KO **uit sy amp afgesit** word.

(iii) Hy kan sy amp **sonder die nodige bewilliging** volgens KO, art 12 **eiewillig neergelê**.

2.2.3 Hierdie drie maniere waarop ’n persoon uit die amp kan gaan, veronderstel heeltemal verskillende situasies – juis by die Kerke en Klassisse waar die persone uit die amp is. Gevolglik behoort bepaal te word in watter mate een definisie van begrip *aanbeveling* voldoende is om die onduidelikheid op te klaar.

2.2.4 Prakties gestel behels die kernsaak dus die volgende:

2.2.4.1 Kan met een definisie vir die begrip *aanbeveling* volstaan word vir elk van die drie kategorieë situasies soos genoem in 2.2.2?

2.2.4.2 Wat is die inhoud van die *aanbeveling* wat die kerk en klassis waar ’n persoon uit die amp is, moet gee – vir elk van die drie kategorieë soos genoem in 2.2.2?

Besluit: Kennis geneem van 2.1 tot 2.2.4.2.

3. Beredenering en Aanbevelings waaroor die Sinode moet oordeel

3.1 Weg tot beroepbaarstelling: *Historiese oorsig oor Kerkordelike reëlings*

3.1.1 Die Sinodes van Emden (1571, 34), Dordrecht (1578, 101) en Middelburg (1581, 41) het spesifieke bepalinge insake die beroepbaarstelling van persone wat kragtens KO, artt 79/80 afgesit is, bevat. Hiervolgens was dit nodig dat eers deur die Klassis bepaal sou word of die betrokke persone wat uit die amp afgesit is, weer vir die amp verkiesbaar was.

3.1.2 In die Kerkordes van Sinode s’Gravenhage (1586) en Dordrecht (1618/19) is hierdie bepalinge nie opgeneem nie.

3.1.3 In die Kerkordelike reëlings binne die GKSA is ook geen sodanige weg tot beroepbaarstelling aangedui nie, tot en met Sinode 1958. Tydens Sinode 1958 (Acta, 1958:134) word in reaksie op ’n Beskrywingspunt besluit dat ’n artikel oor *die herstel van ampsdraers* as artikel 78 in die voorgestelde Hersiene Kerkorde opgeneem word. Die relevante deel van hierdie artikel lui as volg:

In die geval van ’n broeder wat van die amp van bedienaar van die Woord afgesit is, oordeel egter die Klassis met die Deputate van die Partikuliere Sinode, na raadpleging van die Kerkraad waar die broeder voorheen gedien het, of hy weer met stigting van die gemeentes beroepbaar gestel mag word nadat hy die kerk deur sy boetvaardigheid van sy berou oortuig het.

3.1.4 Sinode 1961 (Acta, 1961:347) herroep egter haar besluit aangaande ’n Hersiene Kerkorde, wat daartoe lei dat Sinode 1964 (Acta, 1964:67, 73) ’n hersiening van die Dordtse Kerkorde goedkeur. Hiermee word die besluit van 1958 (aangaande ’n

spesifieke artikel wat handel oor *die herstel van ampsdraers*) in praktyk alreeds omgekeer, aangesien geen artikel oor *die herstel van ampsdraers* in die Kerkorde soos vasgestel in 1964 opgeneem is nie.

- 3.1.5 Sinode 1973 (Acta, 1973:318) herroep die besluit van Sinode 1958 aangaande 'n Kerkorde-artikel oor *die herstel van ampsdraers* en stel die spesifieke prosedure vas vir *die herstel van ampsdraers*.

Gevolgtrekking

- 3.1.6 Waar Sinode 1958 'n spesifieke prosedure vasgestel het aangaande die weg tot beroepbaarstelling vir persone wat kragtens KO, artt 79/80 uit die amp is, het Sinode 1973 één prosedure vasgestel vir die weg tot beroepbaarstelling vir alle persone wat voorheen al as bedienaar van die Woord gedien het, ongeag of hulle eiewillig, of kragtens KO, art 12 of kragtens KO, artt 79/80 uit die amp is.

3.2 *Weg tot beroepbaarstelling: Bedoeling van Sinode 1973*

- 3.2.1 Tydens Sinode 1973 (Acta, 1973:316-318) het Studiedeputate se Rapport insake die hele saak van *eiewillige ampsneerlegging* gedien. In die Rapport is enersyds 'n duidelike definiëring gegee van wat met eiewillige ampsneerlegging bedoel word (3.2.1) en andersyds 'n prosedure gegee vir die beroepbaarstelling van 'n persoon wat vroeër die amp eiewillig neergelê het (3.2.2).
- 3.2.2 Sinode 1973 (Acta, 1973:314, 316-318) het die definiëring van eiewillige ampsneerlegging goedgekeur, maar die prosedure vir beroepbaarstelling eers na 'n Kommissie verwys. Hierdie Kommissie het sekere wysigings en aanvullings daargestel wat as deel van die finale prosedurereëling goedgekeur is.
- 3.2.3 Deel van die wysiging en aanvulling deur die Kommissie was dat die prosedure vir beroepbaarstelling uitgebrei is na gevalle waar persone wat kragtens KO, artt 12 en 79/80 KO uit die amp is, aansoek doen vir beroepbaarstelling (vergelyk 3.2.2.4 in Agenda, 1973:100 met 3.2.2.4 in Acta, 1973:318).
- 3.2.4 Met hierdie aanvulling deur die Kommissie is 'n prosedure wat spesifiek ontwerp is vir die weg tot beroepbaarstelling van **persone wat eiewillig die amp neergelê het**, oorgedra op persone wat kragtens KO, artt 12 of 79/80 uit die amp is.

Gevolgtrekking

- 3.2.5 Vanuit 'n Rapport met 'n spesifieke fokus op persone wat eiewillig die amp neergelê het, het prosedurereëlings gekom wat – deur invoeging deur 'n Kommissie – voorskriftelik gemaak is vir die weg tot beroepbaarstelling van alle persone wat uit die amp is.
- #### 3.3 *Weg tot beroepbaarstelling: Probleme rondom die besluit van Sinode 1973*
- 3.3.1 Wanneer die prosedure soos vasgestel deur Sinode 1973 (Acta, 1973:317, 3.2.2.3-3.2.2.4) toegepas word as weg tot beroepbaarstelling van persone wat kragtens KO, artt 79/80 afgesit is, kom verskillende en oënskynlik teenstrydige handelingte voor – soos beredeneer is in die Beswaarskrif wat tydens Sinode 2006 geslaag het (vgl ook die M-verhandeling van RM van der Merwe, 1991:4-6).
- 3.3.2 Van groter belang is egter die feit dat **prinsipiële riglyne** wat in besonder toegespits is op **eiewillige ampsneerlegging** deur die besluit van Sinode 1973 **oorgedra** word op die situasie van persone wat kragtens KO, artt 12 of 79/80 uit die amp is:
- 3.3.1.1 Sinode 1973 (Acta, 1973:318, 3.2.2.3) verwys na die ontduiking van oordeel. Ontduiking van oordeel is egter alleen ter sake wanneer gehandel word oor beroepbaarstelling na eiewillige neerlegging van die amp. Persone wat kragtens KO, artt 12 of 79/80 uit die amp is, het immers geensins die oordeel van die kerke vermy nie.
- 3.3.1.2 Sinode 1973 (Acta, 1973:318, 3.2.2.5) stel dat in die hele proses van moontlike beroepbaarstelling, spesifiek aandag gegee moet word aan die gawes van roepingstrou (omdat die amp voorheen geloën is), selfverloëning (omdat die tweesydigte verbintenis met die kerk eensydig verbreek is) en volharding (omdat nie in die roeping volhard is nie). Hierdie gawes is relevant wanneer 'n persoon die amp eiewillig verlaat het, maar kan nie net so op 'n persoon wat kragtens artikels KO, artt 12 of 79/80 uit die amp is, oorgedra word nie. By sulke persone se

aansoek tot beroepbaarstelling sal ander spesifieke gawes weer na vore behoort te kom.

3.3.2 In samehang hiermee is daar ook **prinsipiële sake** wat in besonder toegespits is op **afsetting uit die amp (kragtens KO, artt 79/80)** wat in die besluit van Sinode 1973 **nie na behore behandel of in die prosedure na vore kom** nie:

3.3.2.1 Omdat afsetting uit die diens van die Woord kragtens KO, artt 79/80 'n gewigtige saak is wat met groot omsigtigheid hanteer behoort te word, is dieselfde omsigtigheid nodig wanneer oor toelating tot die diens van die Woord na afsetting gehandel word. Veral van belang is die hele vraag of 'n persoon wat afgesit is, enigsins weer beroepbaar gestel kan word. Hierdie belangrike sake word in die besluit van Sinode 1973 egter nie hanteer nie.

3.3.2.2 In die besluit van Sinode 1973 word nie verwys na die noodsaak om aan die rede vir afsetting kragtens KO, artt 79/80 aandag te gee en spesifiek die effek van eerloosheid in kerk en wêreld te hanteer nie.

Gevolgtrekking

3.3.3 Die besluit van Sinode 1973 verreken nie die eiesoortige aard van elk van die drie kategorieë persone wat uit die amp is, voldoende nie.

3.4 *Eiewillige neerlê van die amp: Definisie en kerklike optrede*

3.4.1 Sinode 1973 (Acta, 1973:316-318) het gestel dat wanneer 'n predikant uit die amp bedank, die kerke voor 'n voldonge feit gestel word. Die ampspligte en ampsregte word eiewillig beëindig as finale daad – in weerwil en ten spyte van die kerklike bearbeiding en die ordelike kerklike wyse van handeling.

3.4.2 Met eiewillige neerlegging van die amp word die oordeel van die kerke ontduik. Die nodige bewilliging van die kerke soos in KO, art 12 gereël, word naamlik nie gevra nie of die tug soos in KO, artt 79/80 gereël, word ontduik.

3.4.3 Met eiewillige neerlegging van die amp word die inwendige roeping geloën (Hand 20:28). Daarmee saam is die eiewillige daad sonde teen die tweede gebod (vgl 1 Sam 15:23), terwyl ook die Vyfde Gebod ter sprake kom deurdat die jurisdiksie van die kerk (die gesag wat Christus verorden het) ontduik word.

3.4.4 *Eiewillige neerlegging van die amp* moet duidelik onderskei word van *trouelose verlating van die diens*. Trouelose verlating van die diens is naamlik om sonder wettige afskeid van die een gemeente in 'n ander gemeente te gaan dien. Hiermee word die ampspligte in een gemeente versaak, **terwyl gepoog word om die ampsregte te behou**. Daarom verdien trouelose verlating van die diens **afsetting** (kragtens KO artt 79 en 80) om die ampsregte te beëindig.

3.4.5 Wanneer die amp eiewillig neergelê is, kan die betrokke persoon nie kragtens KO, artt 79/80 afgesit word nie, omdat alle ampsregte en ampspligte alreeds prysgegee is. Tog moet die kerke van wie die uitwendige roeping uitgegaan het, via die kerklike weg van KO, artt 79/80 beslis dat die eiewillige daad die reg om as bedienaar van die Woord op te tree, beëindig het.

3.4.6 Wanneer die amp eiewillig neergelê is, kan die betrokke persoon óf gemeenskap met die kerk beëindig óf nog as lidmaat aanbly. Indien gemeenskap met die kerk beëindig is, kan daar geen verdere handelinge wees nie. Indien die persoon nog deel van die kerk is, behoort tug kragtens KO, artt 76/77 toegepas te word.

Gevolgtrekking

3.4.7 Eiewillige neerlegging van die amp trek saam in die eiewillige prysgawe van ampspligte en ampsregte, sonder dat die oordeel van die kerke kragtens KO, artt 12 of 79-80 verkry is.

3.5 *Weg tot beroepbaarstelling nadat amp voorheen eiewillig neergelê is*

3.5.1 Waar met eiewillige neerlegging van die amp die oordeel van die kerke ontduik word, is dit nodig dat in die aansoek om beroepbaarstelling die jurisdiksie van al die betrokke kerke spesifiek deur die aansoeker erken word en versoening volgens Matteus 5:23-24 bereik word.

- 3.5.2 In lyn hiermee het Sinode 1973 (Acta, 1973:318) 'n duidelike prosedure daargestel wanneer 'n persoon wat voorheen die amp eiewillig neergelê het, aansoek doen om beroepbaar gestel te word. Hierdie prosedure omvat drie fases, naamlik:
- (i) Verkry oordeel en aanbeveling van die kerk waar persoon wat aansoek doen, lidmaat is.
 - (ii) Verkry aanbeveling van kerk en klassis waar persoon wat aansoek doen, uit die amp is.
 - (iii) Aansoek om beroepbaarstelling via artikel 4 KO by Partikuliere Sinode.
- 3.5.3 Die oordeel en aanbeveling van die kerk waar die aansoeker lidmaat is, is nodig as *getuienis* op grond waarvan die Kerk, Klassis en Partikuliere Sinode waar die aansoeker uit die amp is, die saak kan beoordeel. In verantwoordelikheid aan en in belang van die kerke in kerkverband word die vorige sonde van eiewilligheid teenoor die leer en lewe van die aansoeker tydens die aansoek om hertoelating, beoordeel.
- 3.5.4 Die aanbeveling van die Kerk en Klassis waar die aansoeker uit die amp is, is nodig omdat die oordeel van hierdie Kerk en Klassis in die eiewillige ampsneerlegging ontduik is. Die Kerk en Klassis waar die aansoeker uit die amp is, was verder ook intens gemoeid met die oorsake en gevolge van die eiewillige neerlegging van die amp. Daarom moet hierdie Kerk en Klassis 'n gewetensoortuiging uitspreek of die effek van die eiewillige optrede steeds toelating tot die diens van die Woord in die weg staan al dan nie (vgl Acta, 1976:387-390).
- 3.5.5 Omdat al die kerke by toelating tot die diens van die Woord betrokke is, moet die Streeksinode oordeel oor toelating al dan nie kragtens KO, art 4. Die Streeksinode moet na die behandeling van al die tersaaklike stukke deur eksaminering verseker dat die aansoeker beroepbaar gestel mag word.
- Gevolgtrekking**
- 3.5.6 Die prosedure soos vasgestel deur Sinode 1973 (Acta, 1973:318) is 'n sinvolle prosedure vir toelating tot die diens van die Woord in geval van aansoekers wat die amp voorheen eiewillig neergelê het.
- 3.6 *Samevattende gevolgtrekking 1: Een definisie vir die begrip aanbeveling?*
- 3.6.1 Die vraag is gevra of die begrip *aanbeveling* voldoende verklaar kan word deur een definisie daarvoor te gee – juis in die lig van die feit dat persone óf eiewillig, óf kragtens KO, art 12 óf kragtens KO, artt 79/80 KO uit die amp kan wees.
- 3.6.2 Alhoewel 'n eiesoortige prosedure tot beroepbaarstelling bestaan het vir 'n persoon wat kragtens KO, artt 79/80 uit die amp gesit is, het Sinode 1973 'n eenvormige prosedure daargestel vir alle persone wat uit die amp is – ongeag die wyse waarop hulle uit die amp is (3.1).
- 3.6.3 Hierdie gelykstelling van die prosedure is gedoen deur in 'n spesifiek-gerigte Rapport (wat gefokus het op die hele saak van eiewillige ampsneerlegging) 'n prosedurele uitbreiding te maak wat die ander twee kategorieë persone ingesluit het (3.2).
- 3.6.4 Die prosedurele uitbreiding in 3.2.2.4 van die besluit van Sinode 1973 erken egter nie die eiesoortige aard van elke kategorie persone wat uit die amp is en om beroepbaarstelling aansoek doen, voldoende nie (3.3).
- 3.6.5 Ten opsigte van die weg tot beroepbaarstelling vir 'n persoon wat kragtens KO, artt 12 of 79/80 uit die amp is, kan gevolglik nie volstaan word met 'n blote verwysing na dieselfde prosedure as in die geval van 'n persoon wat die amp eiewillig neergelê het nie.
- 3.6.6 Soos alreeds deur Sinode 1997 aangedui is (vgl 2.1.4), behoort *de novo* 'n studie gemaak te word oor die weg tot beroepbaarstelling ten opsigte van persone wat kragtens KO, artt 79/80 uit die amp is, maar ook ten opsigte van persone wat kragtens KO, art 12 uit die amp is.
- 3.6.7 Ten opsigte van die begrip *aanbeveling* kan dus ook nie volstaan word met één definisie vir al drie kategorieë situasies nie. Vanuit die spesifiek-gerigte studie soos genoem in 3.6.6, behoort (indien nodig) selfstandig bepaal te word wat met die begrip *aanbeveling* bedoel word.

- 3.7 *Samevattende gevolgtrekking 2: Inhoud van aanbeveling van Kerk, Klassis*
- 3.7.1 Die vraag is gestel wat die inhoud is van die aanbeveling wat die Kerk en Klassis waar 'n persoon uit die amp is.
- 3.7.2 Waar die besluit van Sinode 1973 spesifiek gerig is op die situasie met eiewillige ampsneerlegging (vgl 3.1–3.3) en die begrip *aanbeveling* vir elk van die moontlike kategorieë selfstandig bepaal moet word (vgl 3.6), word verder net aandag gegee aan die betekenis van die begrip *aanbeveling* in die geval van 'n persoon wat aansoek doen om beroepbaarstelling nadat die amp eiewillig neergelê is.
- 3.7.3 Die kerk waar die aansoeker lidmaat is, gee haar **oordeel en aanbeveling as getuienis** spesifiek deur die vorige sonde van eiewilligheid teenoor die leer en lewe van die aansoeker tydens die aansoek om hertoelating, te beoordeel. In die getuienis word onder meer verreken (Acta, 1973:318, 3.2.2.5):
- (i) Die egtheid van die berou oor eiewillige optrede oor 'n tydperk.
 - (ii) Die moontlikheid dat met stigting in al die kerke gedien kan word.
 - (iii) Die teenwoordigheid van die nodige ampsgawes om in die diens van die Woord te staan.
 - (iv) Die beweegredes vir die aansoek.
- 3.7.4 Die Kerk en Klassis waar die aansoeker uit die amp is, gee hul aanbeveling as 'n **gewetensoortuiging** of die effek van die eiewillige optrede steeds toelating tot die diens van die Woord in die weg staan al dan nie.
- 3.7.5 In die formulering van hul aanbeveling speel die getuienis (die oordeel en aanbeveling) van die kerk waar die aansoeker lidmaat is, 'n belangrike rol. Hierdie getuienis gee immers die huidige situasie rondom die aansoeker weer – wat een van die belangrike fasette is wat benodig word om die huidige effek van die eiewillige optrede in die verlede te evalueer.
- 3.7.6 Die groot toets of die effek wat die eiewillige neerlegging van die amp in die kerk en wêreld gehad het nog in die pad van beroepbaarstelling staan, is of die aansoeker weer met stigting in die Kerk en Klassis waar hy uit die amp is, kan dien. In die beoordeling van hierdie saak is nie net die belang van die aansoeker en die kerke betrokke ter sake nie, maar veral ook God se eer in die diens van die Woord.
- 3.8 *Aanbevelings*
- 3.8.1 Die volgende sinne word gekrap uit 3.2.2.4 van die besluit van Sinode 1973 (Acta, 1973:318):
- Die prosedure genoem in 3.2.2.3 geld ook van predikante wat onder KO, artt 12 of 79 uit die amp is. (Die besluit van Sinode 1958:134, art 68, 8.a. word herroep.)*
- 3.8.2 Die begrip *aanbeveling* in die sinsnede *voordat hy by die Kerk en Klassis waar hy uit die amp is, aansoek doen vir 'n aanbeveling* (Acta, 1973:318, 3.2.2.3) word omskryf as 'n **gewetensoortuiging** of die effek van die eiewillige optrede steeds toelating tot die diens van die Woord in die weg staan al dan nie.
- 3.8.3 Studiedeputate kry opdrag om op grond van prinsipiële studie eiesoortige riglyne voor te stel ten opsigte van die weg tot beroepbaarstelling vir persone wat kragtens KO, art 12 tot 'n ander staat van die lewe oorgegaan het en vir persone wat kragtens KO, artt 79/80 uit die amp afgesit is.

Besluit: Die Sinode benoem nuwe Studiedeputate om die oorspronklike opdrag uit te voer.